

KRING EN DEBATT

I GENÈVE

Av direktören jur. kand. KARL WISTRAND, Stockholm

Den 20:de internationella arbetskonferensen i Genève avhölls under senaste juni månad. Huvudparten av de frågor, som förelågo för konferensens behandling, rörde frågor om 40-timmarsveckans tillämpning inom olika industrier. Sedan år 1934 en allmän konvention om införande av 40-timmars arbetsvecka fallit, hade nämligen konferensen de senaste åren övergått till en annan metod för behandling av denna fråga; år 1935 hade antagits en allmän principkonvention om 40-timmars arbetsvecka, som emellertid icke förband till faktiskt förverkligande av reformen (och som under bl. a. denna motivering av den socialdemokratiska regeringen i vårt land anbefallts till ratifikation, men vars ratificerande avböjts av riksdagens båda kamrar). I anslutning härtill hade förberetts konventioner beträffande 40-timmarsveckans införande inom en del industrier i syfte att på denna väg ernå dess successiva förverkligande. Vid årets arbetskonferens förelågo förslag till konventioner om 40-timmarsvecka vid offentliga arbeten, i byggnadsverksamhet, vid kolgruvorna samt inom järn- och stålindustrien. Dessutom förelåg till förberedande behandling förslag om utarbetande av konvention för textilindustrien. De hårda öden, som mött den internationella arbetsorganisationen på dess äventyrliga seglats med denna sprängämneslast ombord, fullbordades vid årets konferens. Endast i fråga om offentliga arbeten kunde den erforderliga majoriteten för en konvention och där endast med den yttersta nöd uppnås. I samtliga övriga fall, där konventioner förelågo för antagande, föllo dessa till marken.

Inom andra församlingar skulle härmed frågorna hava slutgiltigt avgjorts och institutionen skulle kunna övergå till andra och mera fruktbärande uppgifter. Så är emellertid icke arbets sättet i Genève; en flagga, som där hissats, får aldrig firas ned, huru den än må ha slitits till klutar och trasor. Därför fram-

ställdes förslag att de fallna frågorna om 40-timmarsveckans realiserande skulle ånyo och nu i en tredje form upptagas till behandling, nämligen på specialkonferenser för de olika industrierna, därvid man om möjligt skulle under regeringsombudens medverkan söka ernå internationella överenskommelser. Samma församling, som vägrat sin medverkan till uppsättande av konventioner, voterade nu med stor majoritet igenom framställningar till Arbetsbyråns styrelse att gå i författning om inkallande om sådana specialkonferenser.

I detta skede av konferensens förhandlingar uppstod en debatt, vilken fick en särskild kulör genom ett våldsamt anförande av den franske arbetarledaren Jouhaux.

Denne säregne typ för sekelgammal fransk revolutionär arbetarrörelse, vilken gärna hetsar på folkmöten och ockuperar fabriker, men ogärna tar på sig det långsamma målmedvetna arbete, som ensamt kan höja en folkklass till förbättrade villkor, vilken höjt vrålet till värtalighet, men aldrig gjort en ansträngning till fördjupat studium av ett ekonomiskt och socialt problem, har mer än någon annan, åtminstone i det yttre uppträdandet, givit sin prägel åt arbetargruppens uppträdande i Genève. Mera än en gång har man vid personliga samtal med förgrundsfigurer inom den nordiska arbetarrörelsen kunnat konstatera, huru denna mellantyp mellan toreadoren och hans motståndare på arenan verkar främmande och osympatisk för det vederhäftiga arbetets män inom arbetarrörelsen. I Genève har han dock alltsedan arbetsorganisationens tillkomst spelat en förstaplansroll, tidigare med hänsyn till Frankrikes sociala konservatism mera kallsinnigt emottagen, men nu föremål för spänd uppmärksamhet genom ackompanjemanget av den sociala revolutionsrörelse, som genom ordningsmaktens och de konstitutionella rättsgarantiernas faktiska avkoppling riktat hemlandets sociala reformarbete mot det stora äventyret, och den effektfulla scenbelysningen i bakgrunden från mordbränderna i landet på andra sidan Pyrenéerna.

Jouhaux producerade sig programenligt. Han konstaterade, att 40-timmarskonventionernas fall försatt arbetargruppen i en känsla av tomhet och vanmakt i fråga om dess tilltro till den internationella arbetsorganisationens förmåga och vilja att ernå för arbetarklassens gynnsamma resultat; krisen och förnuftet borde hava övervunnit motståndet mot 40-timmarsveckan, vilken enligt hans uppfattning även vetenskapen skulle hava givit sin

sanktion. Motståndet organiserades och uppehölls av dem, som egoistiskt ville bevara sin lycka på bekostnad av de andras olycka. Sorgen kompenseras dock av de ärofulla framsteg, som gjorts i Frankrike under den nya eran där. Hölle icke arbetsorganisationen takt med dessa, vore det emellertid i längden föga mening deltaga i dess arbete. 40-timmarsveckan måste accepteras, antingen av förnuftsmässig övertygelse eller med våldets tvångsmakt. »Ställ icke till så, att vi bli tvingade att uteslutande använda våldet», voro de effektfulla slutord, som halvt stönades, halvt rötos fram under det talaren med en våldsamt gest kastade sina papper och rusade ned från tribunen, följd av likasinnades applåder. Det släkte, som framkallar revolutioner för att sedan förfäras över dem, är icke dött, utan f. n. i hög grad virulent i Frankrike liksom för övrigt på en del andra håll.

Han sekunderades av Mertens, den andre dioskuren på det internationella förgrundsplanet, en våldsamt, grovbyggd flamländare. »Varför begära vi 40-timmarsveckan? För att höja levnadsstandarden, för att förbättra arbetsvillkor och löner för dem, vilka i de olika länderna arbeta under arbetsgivarnas ok!» Konferensmedlemmarna apostroferades av denne talare med följande för en social fredskonferens väl tillrättalagda slutord: »Tag er i akt; jag hoppas, att ni begriper er plikt. Var så goda att acceptera de resolutioner, som ni fått er förelagda!»

Icke utan en viss spänning mottogs den franske regeringsrepresentanten Justin-Godarts uppträdande i diskussionen. Man väntade, att han skulle begagna tillfället att inför detta forum mildra intrycket av Jouhaux' våldsamheter. Och törhända var det hans mening. Ordalagen voro i varje fall märkliga: »Jag delar uppriktigt den rörelse, som har givit sig tillkänna i herrar Jouhaux' och Mertens tal och jag hoppas, att deras *hälsosamma och måttfulla varningar* (avertissemens salutaires et mesurés) skola bliva förstådda i den industriella världen.» Denna värdesättning från det officiella Frankrikes sida av våldshotet som medel att genomtrumfa åtgärder, om vilkas äventyrlighet världsoptionen fortfarande känner sig övertygad, har sitt bidrag att lämna till bilden av det offentliga ansvarets långsamma förvittring i den individuella frihetens hemland.

Den rörelse, som innevarande sommar i så hög grad förändrat Frankrikes sociala och därmed även dess ekonomiska läge och som genom sin inneboende spänning mellan oförenliga faktorer kan

leda nästan till vad som helst, har valt Genève till en av sina manifestationspunkter. Jouhaux' uppträdande visar klart vad som åsyftas. Men man syftade längre än till den internationella arbetskonferensen, som visserligen utgör en uppmärksammas agitationstribun, men ändock icke ger utrymme åt den intima kontakt med massorna, som de stora folkmötena skänka. I enlighet härmed hade i Genève utlysts ett stort offentligt möte, där av de franska och belgiska arbetarledarna skulle lämnas redogörelse för strejkrörelserna i dessa länder och därvid uppnådda resultat. Detta av den famöse Genève-socialisten Nicole ledda företag gjordes emellertid om intet genom den schweiziska förbundsregeringens förbud mot en manifestation, vars tydliga syfte var att med missbruk av Schweiz' gästfrihet åt de internationella institutionerna föra strejksmittan in på Edsförbundets egen mark. Förbundsrådets förbud kringgicks emellertid genom att mötet i stället avhölls på franskt område i den lilla gränsorten Annemasse belägen 4—5 km. från staden Genève centrum, varmed kommunikationsmöjligheterna i hast upphjälptes genom en mängd extra bussar och spårvägsmöjligheter. Mötet gick av stapeln midsommardagen, av tidningsreferat att döma under hög stämning och ädel indignation över de schweiziska myndigheternas beteende. I Nicoles organ »Le Travail» uppmanades förbundsregeringen att för framtiden undvika att uppväcka denna indignation, ty annars kunde det hända att »den präktiga Genèvebefolkningen kunde retas, trött som den vore att vara underkastad godtycket hos en förbundsregering, som hade förlorat all kontakt med folket (»car il se pouvait bien que lassée d'être soumise au bon plaisir d'un gouvernement fédéral qu'a perdu tout contact avec le peuple elle se fâche, cette brave population genevoise»). En betecknande hållning till den klaraste demokrati, som finnes i något land och genom århundradens tradition är rotfäst som ingenstädes annars! Som en egendomlighet kan anföras, att även den svenska landsorganisationens ordförande Forslund funnit opportunt deltaga i denna demonstration, som genom sättet för sin tillkomst klart riktades mot den schweiziska förbundsregeringen och den demokratiska statsmakt, som den representerade. Hans anförande, som hölls på svenska, synes av referatet att döma hava varit tämligen färglöst och i huvudsak utmynnande i en glorifikation av det samarbete mellan bönder och arbetare, som realiserats i Sverige. Det är emellertid att förmoda, att översättarens — enligt tidnings-

referatet »en kamrat» — fantasifulla omsorger kunnat förgylla upp den torftiga verklighet, som det svenska inslaget i demonstrationen hade att bygga på inom denna revolutionsyrande församling, för vilken enligt Nicole den schweiziska borgerligheten darade, men som slutligen skingrades för att på Annemasses kaféterrasser dricka vänskapskårar mellan genevare och annemassebor.

Den situationsbild, som sålunda tecknar sig från arbetskonferensen och dess närmaste omgivningar, ger mycket att tänka på. Besvikelsen hos de franska socialdemokraterna, vilka självmedvetet anse sig genom årets händelser ha erövrat huvudledningen i den sociala utvecklingen, kan icke komma till klarare uttryck. Ingen rörelse har haft en sådan inverkan på och inom Genèveinstitutionen som den andra internationalen; denna har haft för månen i den internationella arbetsorganisationen åtnjuta ett instrument, som omgivits med den officiella opartiskhetens hela pondus, men på vilket i själva verket inga andra melodier kunnat spelas än de, som redan inspelats i Amsterdam. I denna international hava, särskilt efter den tyska socialdemokratiens undergång, de franska socialisterna berett sig en ledande position. Följden har blivit en allt mer markerad dragning åt den snabba aktionens utmarker, underlättad och underhjälp även av vissa länders specialintressen. Genom att med Italiens hjälp framtvinga 40-timmarsveckan som huvudpunkt på arbetsorganisationens program har emellertid Amsterdam-internationalen tagit sig vatten över huvudet, och den av arbetsbyråns direktör hjärtligt hälsade medverkan, som arbetsorganisationen numera har fått i sin krets mottaga även från den tredje internationalen — den i Moskva — har på intet sätt förbättrat situationen. Man har fallit offer för sin egen radikalism — som man förvisso även kommer att göra i den inhemska politiken i Frankrike — och man rasar över resultaten.

Ännu kan emellertid icke ses slutet på situationen. I varje fall är dock redan hittills tillräckligt ont åstadkommet. Man kan utan vidare fastslå, att 40-timmarsveckan aldrig skulle hava blivit ett krav, vars realiserande skulle fordras av en betydande folkrörelse i ett stort land, om man icke kunnat intala tveksamma element att denna fråga prövats och blivit löst i Genève genom 1935 års principkonvention. Det beslut, som där åstadkommits med tillhjälp av röster från massor av länder, där ingen

haft en tanke på att realisera detta slag av socialt framstegsarbete, har redan åstadkommit verkningar, som måste komma att allvarligt gå ut över ett framträdande kulturfolks försörjningsmöjligheter och bliva en källa till nya ekonomiska svårigheter och ny social oro, som i sin tur medföra en inneboende tendens till spridning över ännu vidare områden och påkalla nya för-tvivelade åtgärder för att komma till rätta med situationen. I själva verket har därigenom arbetsorganisationen i stället för att, sitt program likmätigt, tjäna den sociala freden, blivit en social orosstiftare av betydande mått.

De internationella institutionerna — Nationernas Förbund och Arbetsorganisationen — hava omsvepts av töcken, vari såväl beundrans heta dunster och det oresonliga hatets kyliga dimmor mötas. De äro dock icke minst genom sin centrala ställning i nutids stats- och kulturliv värda ett bedömande, där utrymme icke bör givas för affekternas heta och kortsynta avväganden.

Utan risk att förfalla till en negativ klandersjuka, snarare då till en banal truism, kan man emellertid konstatera, hurusom Genèveinstitutionernas verksamhet i många avseenden utvecklats på ett sätt, som har föga gemenskap med deras stora uppgifter och danarnas tillkännagivna syften. Under det Nationernas Förbund åstadkommit ett eklatant fiasko, när det gällt att verksamt förhindra krig och att skydda medlemmarnas statliga integritet, har arbetsbyrån genom sin passiva inställning till företagsamma manipulationer och hela sin verklighetsfrämmande inriktning lyckats åstadkomma resultat, men sådana som långt ifrån tjäna den sociala freden och en sund framstegspolitik.

Likaväl som folkförbundet — vars konstruktiva brister blivit så uppenbara att ett genomgående revisionsarbete numera överallt är ett allmänt omfattat önskemål — måste arbetsorganisationen bliva föremål för en genomgripande förändring. I första och även i sista hand måste denna förändring bliva en sinnesändring. Den måste återtaga en ställning, som den möjligen haft under sina allra första år, då den ännu var relativt fristående från påverkningar av parterna på arbetsmarknaden. Det går icke för sig att denna institution får utnyttjas som realisationsfaktor för oöverlagda reformprojekt med vittgående och allmänfarliga verkningar. Den måste i långt större utsträckning än hittills varit fallet beakta de ekonomiska problemen. Arbetsbyrån, där nu hundraden och åter hundraden av tjänstemän använda sin tid till

själlöst notissamlade och utarbetade av konventioner, till vilka förarbetena utgöras av ett ofta mödosamt kompilationsarbete på den formella opartiskhetens bräckliga bas av från de olika medlemsstaterna ingånget, till sitt värde oerhört blandat material, men där de ekonomiska rechnerna helt lysa med sin frånvaro, måste för att bliva, vad den borde bliva, vinna prestige som ett vederhäftigt organ för socialpolitisk forskning. Institutionen saknar den egna linje i frågornas behandling, vilken skulle kunna möjliggöra en fast kurs mellan olika intressegruppers och staters ofta av bisyften ledda intentioner. Den lösa anda, som präglar hela dess arbetssätt, är en mask, som tär dess egen livsnerv. En högkvalificerad och allsidigt sammansatt ekonomisk medarbetarstab, som har möjlighet att påverka byråns allmänna inriktning och lämna den vederhäftig ekonomisk argumentation, skulle göra mer för det sociala framåtskridandet än vad som vinnes genom alla dessa gottköpssegrar med tillhjälp av de säkra medrösterna från Afganistan, Albanien, Nicaragua och andra stater av liknande socialstruktur och ambition. Vilket värde skulle det icke äga för världsoptionen, att då en socialreform vunnit majoritet i Genève därmed även vore förenad visshet, att de ekonomiska verkningarna gjorts till föremål för undersökning och att, så långt i mänsklig förmåga stode att bedöma, garanti kunde föreligga för genomförbarhet utan rubbningar i näringslivet, som motverka reformernas eget ändamål! Den moraliska prestigen för ett socialt framstegsarbete av denna art skulle icke kunna övervärderas. Det sociala framåtskridandet skulle vinna en fast förankring, där visserligen föga rekvisit till internationella revolutionsrörelser vore att hämta, men så mycket mera material till befordran av de stora folklagens välförhållanden och av en verklig samhällssolidaritet.